ZAMENSPRAAK

TUSSCHEN

HILARIUS VERAX

EN

LIBERIUS ORTHODOXUS.

AMELAND.
By CONSUS TARTAREUS.
M D CC L XXX IV.

NULLA, SCELERE QUAESITA,
POTENTIA DIUTURNA EST.

Ant. Aemilius
In Oratione
de Sejano florente
et everso.

LIBERIUS.

Hoc habet. Nu is de vuurige wensch der Oprechte Vaderlanderen vervult: nu is aan het ernstig verlangen van Rechtschape Batavieren door de Wettige Representanten van een Vry Volk voldaan. HERTOG LODEWYK VAN BRUNSWYK, die schender van 't Souverain gezag, die vloek der Natie, is van alle zyne Militaire Charges ontzet, van het Staats Territoir geremoveert; en dus zyn de raadslaagen van dien Achitofel (God lof!) tot zotheid geworden.

HILARIUS.

Geluk, myn vriend! met dit heuchelyk evenement: nu mag men al juichende uitroepen: *Vox Populi, vox Dei.* Ja, onder alle myne levensdagen, welke ik vrolyk heb mogen slyten, is my die de alleraangenaamste geweest, waar op ik de langgehoopte tyding kreeg van den val van dien Engel des verderfs: ik heb de overheerlyke Resolutie, door den mond der VRYHEID als gedicteert, met eene doortintelende vreugde mynes harte en een onvergeetbaar genoegen gelezen.— Wie, meent men, is steller van dat schoone stuk.

LIBERIUS.

Ons uitmuntend Staatsjuweel de Heer VAN BERCKEL!

HILARIUS.

Dat kon ik schier wel gissen, want al wat uit

de welverſneede Pen van dien pretieuſen Miniſter vloeit, is ſolide.

Hoe wonderlyk zyn de ſpelingen der Providentie! Dezelve onvermoeide VAN BERCKEL! van den welken de ſnoode overſpelige Britſche Afgezant *J. Yorke*, om het *Ontwerp van een Tractaat met de Americaanen*, quaſi een enorm crimen, in zyn oog, exemplare ſtraffe had gevordert, mag thans het genoegen en de ſatisfactie genieten, van te zien, niet alleen, dat de Americanen voor Vrye Volkeren zyn verklaard geworden, maar ook, dat het gem. *Ontwerp*, met algemeen behagen in een *formeel Tractaat* met dezelve is geconverteert, geſloten en bekrachtigd. Ja, zyne waardige Broeder, als Ambaſſadeur van dezen Staat derwaards is gezonden, terwyl het Hem nevens zyne mede Staatsleden, ook heeft mogen gelukken, om ons dierbaar Vaderland van dien Brunswykſchen Hydra te verloſſen. *Non haec ſine numine divûm!*

LIBERIUS.

't Faalt nooit der trouwe in 't eind te zegepralen. De Hemelvorst geve, dat ons Vaderland zich noch lang moge verblyden in het heilryk licht des Wakkeren Mans. Dan, om weder te keeren tot de zaak van den uitgedienden Hertog: ik begryp niet, waarom H. Ed. Gr. Mog. geen *viſie* en *exhibitie van de Origineele Acte van Conſulentſchap* hebben gerequireert. De Prins immers kan of mag dezelve geenzints weigeren, Zyne Hoogh. heeft daarby geen de minſte laeſi, daar nu de bommel (zo men zegt) is losgebarſt.

HILARIUS.

Zekerlyk zullen H. Ed. Gr. Mog. wyze redenen hebben gehad, om dit voor als nog niet te vraagen, maar Gy ziet in 't eind van de Reſolutie:

Dat, in achting genomen zynde, dat mogelyk noch wel eenige andere Perſoonen mede in het formeeren der bovengem. Acte de hand hebben gehad, en Zyne Hoogh.

tot het paſeeren van dezelve geinduceerd, door de Heeren van de Ridderſchap en verdere Hun Ed. Gr. Mog. Gecommitteerde tot het groot beſoigne zal worden geexamineert, op welken wyze dien aangaande onderzoek zoude kunnen worden gedaan, en de Vergadering gedient van derzelver Conſideratien en advis.

Derhalven is het zeer apparent, dat de *Minute* dan te voorſchyn zal moeten komen: Ik hoope dat het Beſoigne ſpoedig voortgang mag hebben, ik brande van verlangen naar den uitſlag.

LIBERIUS.

Ik twyffele geen oogenblik, of meer dan Eén, hebben de hand geleend, tot het paſeeren van die infaame Acte.

HILARIUS.

Ook moet 'er zekerlyk iets agterſchuilen, dat de gedemitteerde Hertog in zyn *kort voorſtel* (zynde de laatſte nootſchoot) ſoigneuſelyk verzwygt de Namen van die (*quaſie*) kundige Staatsperſoonen, uit welker pennen die abſurde Acte is voortgevloeit, terwyl nogthans by de Acte van decharge aangaande de Voogdy en Adminiſtratie de Heeren *Fagel* en *van Bleiswyk* uitdrukkelyk genoemd worden.

LIBERIUS.

Ja, het gantſche ſtuk is een *Myſterium iniquitatis*, een verborgentheid der Ongerechtigheid.

HILARIUS.

Wy hebben ondertuſſchen veel obligatie aan den *Baron van Lynden*, dien Edelmoedigen vriend van zyn Vaderland, gedeſigneerden Ambasſadeur aan 't Hof van Engeland, die de oogen der Natie het eerſte heeft geopend, en in het denkbeeld gebragt, dat 'er waarlyk een Acte van dien natuur wezen-

lyk exſteerde, men leze maar dien welgeſtelden Patriottiſchen Brief, door zyn Hoog Ed geadreſſeert aan H. H Mog. in dato 26 July 1781, alwaar zich onder andere dus uitdrukt:

Dat gaarne wil overlaaten aan 't oordeel van 't gebeele Bondgenoodſchap, of en in hoe verre door den Hertog by de meerderjaarigheid van Zyne Doorl. Hoogh. in den Jare 1766 pogingen zyn aangewend, om zich, als Conſulent of eenig Conſiliarius van het Eminente Hoofd dezer Republiek te doen aanſtellen en te erkennen, om daar door Zyne Doorl. Hoogh. te dispenſeeren, om uit de bekwaamſte en getrouwſte Regenten en Miniſters van den Staat te formeeren een Raad, waarin zo wel de binnen als buiten aangeleegenheden van de Republiek maar behooren gepondereert, overlegt en geprepareert zouden worden, om vervolgens ten beste van de zelfs goede Ingezetenen door de Souvereine en executive magt ter uitvoer gebragt te worden.

Men heeft dien merkwaardigen Brief toen voor communicatie aangenomen, zonder gemelde Periode, van zoo veel gewicht en importantie voor de Republiek, tot een object van ſerieuſe deliberatie te maken, had men kunnen goedvinden, om den gemelde Baron nader explicatie te vraagen, mogelyk was die knoop der ongerechtigheid al ontbonden geweest.

LIBERIUS.

My is van een goed vriend gezegt, dat de *Baron van Lynden*, zulks gehoort hadt van wylen den *Graaf van Rhoön*, die, hoe gezeleerd voor de belangens van 't Huis van Orange, echter die Acte tot in den afgrond verdoemd en duizend Engelſche vloeken op den kop van den aangeſtelden Conſulent gewenscht hadde.

HILARIUS.

Welke, meent gy, dat de hand gehad hebben in 't aanraden, concipieeren, en pasſeeren van gemelde Acte?

LIBERIUS.

Het is meer, dan preſumtief, dat *Fagel* en *van Bleiswyk* als getuigen hebben geaſſiſteert; Ja, ik ben niet alleen van te gelooven, dat de *laatſte* dezelve geconcipieert heeft: Het is immers al zeer notabel, dat gem. Acte gepasſeert is op den zelven dag den 3 Mey 1766, waarop de Acte van decharge geteekend is geweest, door de Heeren *Fagel* en *van Bleiswyk*.

HILARIUS.

Op *Fagel* zouden myne gedachten zekerlyk gevallen zyn, want dat Manneke zou in *Ovidius* tyd in een Oranjeboompje zyn veranderd, alle deszelfs zappen zyn louter Oranje. Hy volgt met een gewillige ziel het ſerviel Syſtema zyner voorouderen, beroemd in de keurdichten. Ook komt hy, zonder draaijen, openlyk voor zyn zaak uit, toonende een Echt Anglomaan te zyn. Hoe gratieus immers heeft hy *Lord Wentworth*, toen wy nog quaſi in oorlog waren, ter maaltyd onthaalt.

LIBERIUS.

Dat 's recht brutalement *poli* het *decorum* van de Republiek ophouden. — Maar wat weerhoud u, om *Bleiswyk* niet te ſuspecteeren?

HILARIUS.

Om dat hy zich dan niet had laten employeeren in de Commisſie, om recherche te doen naar gem. Acte; want zulks zoude zyn, even als of een Rech-

ter de Schouw deed over een Cadaver, 't welk hy zelf had ter neergeſlaagen. Hemel! wat naam verdiende zulk een Karacter!

LIBERIUS.

Dat laat zich hooren, maar wie zal een onbekommert betrouwen ſtellen op iemand, die zich ooit met loos bedrog beholpen heeft? ik twyffele of gy Mr. *P. van Bleiswyk* wel recht kendt?

HILARIUS.

Myn Neef, welke met Hem te gelyk te Leide geſtudeerd heeft, heeft my wel verhaald, dat Hy ſterk geblokt, en het meeſte werk heeft gemaakt van de *Mathefis* en *Phyſica*, doch dat Hy geen vlugge genie had, en van zommige Jonge lieden voor 't lapje (gelyk men zegt) gehouden wierdt, maar dat toen niemand zou voorſpelt hebben, dat hy tot R. P. was geſchapen. Voor 't overige weet ik, dat hy een rechte draaijer is en een miſerabel figuur maakt, als gebleken is in zyne conduites omtrent de Memorie van Amſterdam.

LIBERIUS.

O! myn vriend! gy zoudt niet geloven wat afzigtige vlekken 'er al ſchuilen onder die formidable Leeuwepruik. Kwalyk geplaatſte Ambitie is de dryfveer van alle zyne daden, zeilende met alle winden; en, wilt gy eens een klaar ſtaaltje hebben van 's Mans valſch Karakter, lees dan zeker welgeſchreeven Stukje, getiteld: *Het ſchandelyk gedrag van* Mr. *P. Marcus, tegen den Heere van der Kemp*, alwaar hy, om de goddeloze manier van handelen met den kundigen braaven *van der Kemp* gebrandmerkt ſtaat al een *duplex in den Hoogſten graad.* Zo waarachtig is het zeggen van den Apostel JACOBUS *Een dubbelhartig man is ongeſtadig in alle zyne wegen.* Doch laat ik u eens kort verhalen, langs welke trappen hy

hy tot dien eminenten post is opgeklommen.

Hy heeft, na zyne Promotie in de Philoſophie en Rechten, zich in 's Hage neergezet, en zo op de Praktyk, als Vaderlandſche Hiſtórie toegelegt, en, om byzondere omſtandigheden van dien tyd voorbytegaan, zich eerst weeten te inſinueeren in de gunſt van zekeren *hoggaloppeerenden tovenaar in de Philoſophia experimentalis*, een groot gunſteling van wylen den veelvermogenden *Graaf van Rhoon*, waar door hy dan ook de benevolentie van gem. Graaf wist te capteeren en zich reeds iets grootsch voorſpelde; weshalven door basſes ſes, ambitie doorgaans eigen, en allerleie kunst en vliegwerken, op recommandatie van gem. Graaf, by wylen Moeder *Anna*, tot tweeden *Penſionaris* van zyn geboorteſtad *Delft* gepromoveert wierd. Door dit Radicaal, ſchoone gelegenheid hebbende, om de Reſolutien van Holland te doorſnuffelen, oeffende hy zich naarſtig in dezelve, evenwel geen dag verzuimende, om, zoo by wylen de Vorſtinne, als by den uitgedienden Hertog, dien by, als een klit getrouw aankleefde, zyne opwachting te maaken, zodat hy derzelver protectie verworf, en bekwaam tot veele (zo niet alle) zaken veeltyds geëmployeert wierd tot het opſtellen van ſchriftuuren, Memorien en mogelyk wel ſcabreuſe Commisſiën, waardoor hy ten Hove in zeer groot crediet geraakte en men een volkomen vertrouwen op hem vestigde. Door welke middelen hy den grond gelegd heeft, om het gebouw van zyn ambitie ten hoogſten top te zyzelen, met dat ſucces, dat het Ampt van den vroomen *Stein* op hem wierd *Fideicommis* gemaakt, en hy geſteigert is tot dat *Theatrum Honoris*, waar op wy dien moedigen *Petrus* (welke de *Hofluchb* beter kan verdragen, dan zyn *Naamgenoot*, toen hy die maar eens rook in de zaale van Cajaphas) de rol van *Proteus* meesterlyk zien ſpeelen.

HILARIUS.

Dan is hy een legaat van den Hertog? wat zyn de hekken nu, god dank! verhangen! *Omnium re-*

rum vicisſitudo eſt! maar de vroome *Stein*, zoo als gy hem gelieft te noemen, was waarlyk geen ſuperieur verſtand, en bezat verre na zoo veele eruditie niet, als de Heer *van Bleiswyk*.

LIBERIUS.

Ik ſtaa het met u toe, hy was zekerlyk tot dien post niet in de wieg gelegt; en heeft denzelven ook nooit geambieerd; maar wylen *Willem de* IV, heeft zelfs hem dien aangeboden; want, nadat hooggemelde W. *de* IV onder *zyne Heldendaden van dien tyd* hadde afgedankt tot ſmert van alle braven, den ſchranderen en deftigen GILLIS, (Broeder van den nu noch leevenden *Epicurist*, wiens ziel in zyn buik ſteekt) was men verlegen, Wien in die ſedirieuſen tyd dit zwaarwichtig Ampt optedraagen. — *Stein* was by den Vorst in eenen goeden reuk, en bekend voor een bekwaam laborieus Regent, een zeer goed Financier, bemind en geacht by de leeden der Vergadering, zelf tot zyn dood. De goede man deedt zyn best, en ſchaamde zich niet, daar zyne vermogens te kort ſchoten, met ervaren Staatsieden te raadplegen. En in allen gevalle, zal 't Hem tot een onuitwisbaaren lof verſtrekken, dat Hy geduurende zyn Ministerie, ons Land van den Oorlog bevryd heeft, en zal daarom noch brilleeren in 's Lands Kronyken, als *Bleiswyk* lang vergeeten is.

HILARIUS.

Ik heb de eer gehad van zyn Wel Ed. eens by iemand myner vrienden te rencontreeren, alwaar over ſommige politieke zaaken geſproken wierd, wanneer zyn Wel Ed. eenigzints (zoo 't ſcheen) in 't naauw gebragt zynde, met een groote graviteit zeide:

Boni civis eſt, praeſentem Reipublicae ſtatum tueri.

Het is een bekend ſpreekwoord onder veele Po-

lie-

tieken, en word dikwils gebezigd. My is geeschapeert de plaats, waar die ſpreuk te vinden, en by welke gelegenheid in de Waereld is gekomen. Onderrigt my eens zo 't u belieft.

LIBERIUS.

Dit ſlim zeggen van *Augustus* wordt zeer verkeerd op de Form van onzen Staat geapplicceerd.

Augustus, komende in het Huis, waar de groote *Cato* gewoond hadt, en zekere Vleizieke Hoveling *Strabo*, veel kwaadſprekende van *Cato*, die veelliever zich wilde van kant maaken, dan te ſubmitteren aan *Caeſar*, gaf ten antwoord *Quisquis praeſentem ſtatum civitatis commutari non volet, et civis et vir bonus est*: teffens *Cato* pryzende, en de conſtitutie van zyn eige Regeering ook niet willende verandert hebben. Gy zult het onder andere *acute dicta van Augustus* vinden by *Macrobius* in 't tweede Boek (*ut fallor*) *der Saturn.*

Ik ben dikwils verſtoort geweest, dat men dit zeggen meenigmaal ten lasten van den *R P. J de Witt* gebruikt heeft, vooral in 't ſchelden op den Acte van *Seclusie*. Gelyk in alle zyne conduites, heeft hy ook hierin, als een *Civis en vir bonus* gehandeld, want toen die groote man de adminiſtratie kwam, was zedert de groote Haagſche Vergadering 1651 gerefolveert en geconſtitueert een *forma liberæ Reip. ſine Praefecto quocumque*, en Hem dezen *praeſens Reip. ſtatus tuen*, onder duuren eede aanbevolen, toen R. P. wierd; derhalven heeft Hy en pligt en deed heilig getragt; en dus ſtrekte dit zeggen van Augustus zelfs hem tot lof. Dan noch *Caeſar* noch *Augustus* die beide tyranniek den Roomſchen ſtaat hebben veranderd, moeten ons de plichten van een braaf Burger leeren kennen. Wy Vrye Bataviers zyn verplicht om de grondwetten van onzen vrye ſtaat ongekrenkt en ongekreukt te beſchermen, Heerſchzucht te ſmuiken, pernicieuſe inkruipingen uitteroeyen; en door de liefdeband van Eendracht te zaam verbonden, onder de baniere der

Vry-

Vryheid, moedig te ſtryden tegen dwingelandy, en alle, die 's Lands heilige Privilegien en wettig gezag listig zoeken te ondermynen.

Derhalven zyn alle de geene, welke de tegenwoordige ſtaatsgeſteldheid, door muitery, *oproerige Leuzen*, *omgekochte St. Nicolaas fielten* en *Godonteerende Nieuwlands Preeken* willen omwerpen of veranderen, den Naam van een goed menſch en Burger ten eenenmaal onwaardig en met recht te houden, als Pesten voor Land en Kerk.

HILARIUS.

Ik dank u voor uwe Informatie: maar gy zeide zo even, dat *Willem de* IV, zelf den Heer *Stein* hadde aangezogt tot den Post van R. P om dat men in dien troublen tyd gebrek aan ſtof had: doch, dan ben ik verwonderd, dat wylen Zyne Hoogh den onwaardeerbaren *Hop*, een doorſlepen Politiek, doorzult in wetenſchappen, niet heeft geproponeert tot die eminente bedieninge, die Heer zoude eer aan onze Republiek hebben gedaan. welke in Hem een anderen van *Slingeland* (hoedanig licht maar eens in een eeuw op onze kimmen ſchynt) zoude gevonden hebben; want Zyne Hoogheid niet onbewust van deszelfs zeldzame Talenten heeft ook zelf gem. Heer Hop, toen als Raadsheer brilleerende in den Hoogen Rade, ſterk geperſuadeert, om het Secretariaat van den Raad van ſtaaten te accepteeren 't welk zyn wel Ed. na eenigen tyd van beraad, aanvaard heeft, onder die Expreſſe conditie, dat zyn perſoon en gantſche Huisgezin zouden ſubject blyven aan de Judicature van den Hoogen Raaden; en Hy den rang in 't gen. Collegie behouden; in welken post, gelyk ook in dien van Theſaurier Generaal, zyn Wel Ed. zulke doorſlaande blyken van beproefde Trouw, doorzichtig oordeel en uitſteekende capaciteit heeft gegeeven, dat hy by de Bondgenooten, als een Orakel gehouden wierd, en dus zyn Naam der onſterflykheid gewyd is.

LIBERIUS.

Uwe Remarque is just, mogelyk zal Zyn Hoogh. geen Amſteldammer (gy kunt wel gisten, waarom) tot R. P. willen gehad hebben; en waarlyk, men had toen ook wel een Breinryk Hoofd in 't Collegie van den Raad noodig. Intusſchen hang ik volkomen myn zegel aan de welverdiende Eloges van dien Nobelen Staatsminister, zekerlyk den grootſten, die na den grooten *van Slingeland* is opgeſtaan; want by zyne achtbare ſtatigheid, welke aan elk reſpect inſpireerde, bezat hy een ſchat van wysheid. Ja men mag op zyn Wel Ed. wel applikeeren het getuigenis 't welk de Profesſor *Bertius* gaf van *Arminius*. *Dat by een man geweest is, wien de gene, welke hem kenden, niet hoog genoeg konden achten, en welke, door de genen, die hem niet en achten, niet genoeg gekend was.*

HILARIUS.

Men heeft voor lang gezegt, en ik heb 't ook geloofd; dat de Heer van Bleiswyk niet zoude willen continueeren, en van intentie was, om zyne dagen op zyn heerlyk goed in de Duinen, in eene onledige rust door te brengen, te meer wierd ik in die gedagten gevestigd, om dat hy zelf, in die zwellende en opgeſmukte harangue aan de Heeren Staten van Holland, ter gelegenheid van deszelfs continuatie in November 1777, betuigt *Dat by met uitgeſtrekt verlangen wacht naar het voor hem zoo bekoorlyk tydſtip, het welk zyne vrolykſte uur zal aanbrengen, dan, wanneer het hem zal mogen gebeuren het gewichtig pak deezer bedieninge neder te leggen in den ſchoot van Hun Ed Gr. Mog., en met het* SAT PATRIAE, ORDINIBUS ET PRINCIPI DATUM *den hoop van een Miniſterie, ſteeds door de hooge gunst en goedkeuring van Hun Ed Gr. Mog. overſchaduwd, ook onder hoogs derzelver welbehagen te doen ophouden.* —

Doch *Voluntas hominum eſt ambulatoria* de man

zo

zo 't ſchynt, bezit te veel Ambitie (*digito monſtari et dicier hic est*) om zyne lang onſtelde harpe aan de wilgen te hangen.

LIBERIUS.

't Gerucht liep zoo: zelfs, dat hy aan verſcheide van zyne vrienden zulks had verzekerd, maar ik heb 'er nooit geloof aan geſlaagen. Het was de eerſte maal niet, dat zyn hart niet overeen kwam met zyn woord; en, gelyk gy wel zegt, Hy wierd te zeer door ambitie geprikkelt, om dien luiſterryken post te quiteeren.

Contrarie: ik ben zeer wel geinformeerd, dat hy, by zyne laatſte continuatie in 1782 zelfs laagheden van de Oude Studie begaan heeft, uit vreeze van *bedankt* te zullen blyven, voor de *onnoemelyke* dienſten ten oirbaar van ons Land, bewezen, waartoe verſcheide Leden, uit zuivere menschlievendheid, wel genegen waren. Uit de woorden van de door u genoemde harangue, *Sat Patriae Ordinibus et Principi datum*, blykt 's Mans ſmaak en oordeel. Dezelve zyn een ongelukkige Parodie van 't bekende zeggen *Sat Patriae Priamoque datum*, te vinden by *Virgilius in het 2de Boek van Eneas.*

Eneas verbeeld zich in den droom *Hector* te aanſchouwen, en het ſtryden moede, dus tot Hem te ſpreeken:

Hostis habet muros, ruit a culmine Troja.

SAT PATRIAE PRIAMOQUE DATUM. *Si Pergama dextrâ*

Defendenda forent, etiam hac defenſa fuiſſent.

De *Sat Principi* kwam hier even zo wel te pas, als Brunswyker Worst op een Jooden Bruiloft.

Want

Want de Prins (tot den welken hy ook eene zielroerende aanſpraak, een gâloos meſterſtuk van adulatie voerde) paroiſeert in de Souvereine vergadering, niet, zo als de R. P uit overtollige welmeenendheid Hoogstdenzelven beſchouwt, als *Eminent Hoofd* van de Republiek, maar als *Eerſte Staats Minister*, dus was 't genoeg, indien hy alleen de goedkeuring van het wettig oppergezag (*de ordines*) over deszelfs Miniſterie had mogen wegdragen.

Hy betuigt verder, by gem. aanſpraak, dat *hy, in de genieting van 's Vorſten gunst voor niemand zyner predecesſeuren heeft beboeven te wyken*; Een zeldzaam geluk voorwaar! en teffens doorſteckend bewys dat de R. P. doorſlepen is in de kunst van dienſtbaarheid, de rechte zeilſteen om Vorſtelyke harten tot zich te trekken; en dus een afkeer heeft van het Syſtema van deszelfs voortreffelyke voorvaders; ſtyve voorſtanders van oude Bataafſche Vryheid, welke in het Politiek geloof van BARNEVELD en de WITT ontſlapen zyn *quieſcant in pace*!

Geen Lid der Vergadering heeft ook immer getwyffeld aan deszelfs welmeenende Prinſenliefde; Hoe hy voor de belangens van 't Doorl. Huis van Oranje gezwoegt, geploegt, gezweet hebbe, is aan elk bekend. Indien dan de R. P. in meergem. harangue de woorden by *Virgilius* gevoegelyk had willen appliceeren op zyn Perſoon en bediening, ſchoon wat naar arrogantie ſmakende, dunkt my (onder reverentie) dat hy zich beter, en ook, om in het metrum te blyven, had kunnen uitdrukken SAT PATRIAE POPULOQUE DATUM. Maar de comparatie tuſſchen de Heldendaden van den onvertzaagden Griekſchen HECTOR, en de Politieke operatien van den Delfſchen Demosthenes, gaat al te mank.

HILARIUS.

Wy ſpraken zo even van het *kort voorſtel van den Hertog*, 't welk quaſi een defenſie wil zyn van gem. Acte, hoe komt het u voor?

LIBERIUS.

Een *Teſtimonium cauſae desperatae* beſtaande in *Verba et Voces*. Door deze *Provocatie ad Populum* toont hy veroordeeld te zyn in zyn eigen hart, en brengt zelfs zyn condemnatie mede Ja *het voorſtel* bewyst klaar, dat hy Hertog is de ſnoodſte Uſurpateur, dien ooit de zon beſcheen, en dat de Raadslieden, welke gem Acte geconcipieert, en zyne Hoogh. tot het paſſeeren van dezelve hebben geinduceert, als werkers der ongerechtigheid en pernicieuſe vleiers, voor welke de Hemel ons Land verder genadig behoede! te houden zyn. Toen de R. P. *van Bleiswyk* hem *bepaald* beſchuldigde, dat door deszelfs invloed zyne pogingen ten dienſte van den Lande wierden infructueus gemaakt, heeft hy (en hy heeft de beste party gekozen) gezwegen, en nimmer de gem. R. P. tot bewys van dat fait durven roepen, en heeft de zaak, zekerlyk *ex conſcientia ſceleris*, niet bewezen willen hebben. —

De aanklachte der Natie, de Memorie van de Heeren van Amſteldam waren ſlechts naar zyn begrip, *vague* en *onbewezen beſchuldigingen*.

Maar nu, nu hem het vuur wat nader aan de ſcheenen gelegd werd, komt hy uit den hoek met dat allerrampzaligt *voorſtel* ('t welk ook niet veel eer doedt aan de Memorie van *Willem* IV) om een ieder *pretenſelyk* te overtuigen van den *onver-*

dien-

dienden: blaam wegens het passeeren van gem. Acte op hem gelegt, en vindt zich eindelyk verpligt dit werk der duisternisse (dat achtien Jaren lang noch zon noch maanlicht zag) NB. *met consent* van Zyne Doorl. Hoogh. open te leggen, en arrogeert zich op de impudenste wyze (trouwens hy is driedubbel in de wol geverft) dien bedrieggelyken handel te willen wettigen door het formeeren van valsche en zelfs den Souverein kwetzende consequentien uit eenige expressien; voorkomende in de Resolutien der Staten 1766 ten zynen opzigte genomen, en uit dezelve de *pretensie* deugdzaamheid der gem. Acte, als qualie beantwoordende aan de intentie en het gemanifesteerd verlangen van den Souverein, aan de Wereld, was het mogelyk, te obtrudeeren.

Doch alles weerlegd zich zelf; want, was 'er een expresse Resolutie of Commissie geweest, waar by de Hertog tot *Consiliarius Principis in omnibus* gequalificeerd wierd zouden Hun Ed. Gr. Mog., die zeer wel weeten, wat zy Resolveeren, zich niet by den Prins hebben geinformeert naar de Existentie van die Clandestine Acte, waarvan Hoogstdezelve agttien Jaaren zyn ignorant gebleven.

's Lands Hooge Magten zyn altoos gewoon Hoogstderzelver intentie, wil en begeerte te manifesteeren in duidelyke en klaare Resolutien, gelyk nog onlangs op den 18 Augustus is gebleeken, waarvan ny Hertog thans de gevoelige ondervinding heeft. Ook was het nimmermeer van de hooge wysheid van Hun Ed. Gr. Mog. te denken, of te geloven, dat Hoogstdezelve zo een Monstreuse Acte zoude hebben geapprobeert. En, schoon hy daarenboven zeer wel wist, dat noch de Prins noch eenige Staatspersonen iets van die natuur kunnen of mogen verrichten, zonder speciale last van Hunne Hooge Principalen, heeft hy zich echter geëmancipeert, om, alleen op derzelver auctoriteit en raad, de nu gedoemde Acte te teekenen en bezweeren. NB *Tot geruststelling van Zyne Doorl. Hoogh., en uit teedere zucht en affectie voor Hoogstdeszelfs Persoon*, terwyl de ligtgelovige Vorst, uit *teedre zucht en*

affectie voor den *listigen* Conſulent, en *tot deszelfs gerustſtelling* alleen moest opdraaijen voor alle die looze en booze raadſlagen, waarvan wy de gevolgen zo deerlyk bezuurt hebben. Hun Ed Gr Mog. in hooger graad bezielt met eene zuivere zucht en affectie zo voor het welvaaren van ons Lieve Vaderland, als de behoudenis van onzen misleiden en afgedwaalden, maar goeden *Willem*, hebben derhalven dien Bok der ongerechtigheid, ter goeder uur verdreven en dus aan allen, die met een eerlyk hart ons Land bewonen, rechtmatige ſtoffe verſchaft, om den God van Nederland, en Neêrlands dierbre Vaderen, met ſchelklinkende gezangen van gelukkige bevryding te loven en te danken.

Eindelyk moest die ſchandelyke Acte nog met eenen Eed (ik yze 'er van) bevestigd, en Gods Naam zo ydelyk gebruikt worden, een Eed, welke de minſte kragt kon byzetten aan een *Contractus Illicitus*, en waaruit ook nog de Een, noch de ander der Contractanten immer *caſu quo* kost ageren, waarby komt, dat de Prins Stadhouder t'eenemaal onbevoegt is, om zodanigen Eed, noch in de Goddelyke noch menſchelyke Vierſchaar beſtaanbaar, afteneemen.

HILARIUS.

Ik heb gem. *Voorſtel* in het zelfde licht beſchouwd: Want het continueert niets, dan een ſchandelyk misbruik van de Reſolutien der Staten, en draagt alle kenmerken van ſnode ondankbaarheid vooral die gunstbewyzen, welke die Lunenburgſche Os in ons goede Land heeft mogen genieten: Nu wacht ik met een uitgeſtrekt verlangen naar de namen van die fraaye Hertoglievende Heeren en welmenende Staatsperſoonen, welke by die Acte hebben geassiſteerd, zoud gy ook meenen, dat door de *Overleden Staatsminiſter* by gem. Acte, *Stein* bedoeld wierd?

LIBERIUS.

Zulks kan ik voor als nog niet geloven, want hy was een Man, die het wel met zyn Vaderland meende:

de: zoude hier niet een Staatsminiſter uit andere Provincien kunnen gedeſigneerd zyn? Maar ſchoon *Stein* al dien ſlinkſche handel, het zy uit verleiding, of gebrek aan doorzigt mogte hebben goedgekeurt, heeft Hy zo wel als de andere *Socii delicti*, een ondeugende pas begaan, en de Acte blyft, als een *Conditio turpis* en inſolveerende *Crimen laeſae Majeſtatis*, nul en van gener waarde.

HILARIUS.

Hoe zullen de Conſcientien der zogenaamde welmeenende popelen, en, als de wachters by het heilig graf, verſchrikken. Zy hebben (*laat ik hier eens ſpeelen*, zegt *Kalchas Nieuwl.*) het Weerligt reeds gezien, de Donder zal haast volgen.

LIBERIUS.

Gewis, myn Vriend, de byl is reeds aan de wortel der boomen gelegt. Een vry Volk laat zich in zyn Souverein gezag nimmer ſtrafloos aanranden, en gelyk *Adiſon Cato* doedt ſpreken.

Men moet, o Lucius ; in deeze ontaarte tyën
Scherprecht gebruiken, en de zagtigheden myën.

HILARIUS.

Maar hoe zullen alle Patriotiſche Officieren van vreugde opſpringen, nu die *Catilina*, wiens devies met *Caligula* was, *oderint dum metuant*, zyne helſche Rol volſpeelt hebbe. My dunkt ik hoor den doorkundigen en eerlyken MARTSFELD, en DUMOULIN het vrolyk *Te Deum* zingen; welke, daar zy door deszelfs ſchadelyken invloed, na den dood van den Heer HOP, by wien dezelve op hogen prys ſtonden, hunne net uitgewerkte Plans, ter verbeetering of verſterking van onzen Frontieren, veeltyds gedwarsboomd, of agter de bank zagen geſchoven;

ven; en dus hun werk al zuchtende moesten verrichten, wederom nieuw vuur en leven zullen krygen, om hunne alom beroemde talenten ten nutte van ons Vaderland, blymoedig te besteden, terwyl deszelfs baatzoekende vyers, en ferviele aanoidders van spyt zullen borsten, dat Hun Afgod is ter neêrgeblikzemt.

LIBERIUS.

Inzonderheid zyn intieme hals vrind, opsteller van al deszelfs schriften, Naamgenoot van den insteller der uitgeroeyde orde der Jezuiten IGNATIUS.

HILARIUS.

Ja, die Tartuffe heeft veele streeken van *Loijala* op zyn compas: door schraapzieke eerzucht gedreven, zoekt hy, onder glimp van Godvrucht, nevens den Farizeeuw *Reigersman*, het echte beeld der oude Slang, Patroon der Galgeravens, en Uitdeler van het loon der ongerechtigheid, (wien de wraak des Hemels *door een dubble beenbreuk*, reeds getroffen heeft,) en andere helsche stokebranden, het heilloos twistvuur aan te blazen.

LIBERIUS.

Laat een verdervende hand, reeds aan 't verdorren, woelen en woeden, laat een razende Kalchas, *reeds in zyn kroost gestraft*, de brandklok trekken, en oproer kraajen. Geen nood, myn waarde Hilarius, geen nood. Alle instrument, dat tegen oprechten Patriotten bereid word, zal nimmer gelukken, want zy, die Gode van den vaderlande tot den ende toe zyn getrouw gebleven, zullen, naar 't nimmer falend woord, met de onverwelkbre kroone der geregtigheid eeuwig pronken.

HILARIUS.

Vaarwel, myn Vriend. Ik hoop u eerlang weder ten mynen huize te mogen zien.

LIBERIUS.

Ik hoop, dat wy dan malkander in blyden welstand zullen ontmoeten, Vaarwel!

—— —— TOLLUNTUR IN ALTUM
UT LAPSU GRAVIORE RUANT —— ——

Claudianus in Rufinum.